

*Петренко І.П.,
к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ДЖЕРЕЛА ЇХ ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено теоретико-практичні аспекти фінансового забезпечення інвестицій у захист навколишнього природного середовища. Проаналізовано динаміку показників, які характеризують стан розвитку цього виду інвестицій в Україні. Поглиблено класифікацію джерел фінансування екологічних проектів та надано їх характеристику.

Ключові слова: екологічні інвестиції, екологічний проект, державний бюджет, грант, кредит, міжнародна фінансово-кредитна установа, благодійний фонд.

Постановка проблеми. Збереження довкілля є однією з глобальних проблем людства та потреб сьогодення, що було породжено багатоміліардним протистоянням природи та людини, її виробничої та повсякденної діяльності. Всеохоплюючий характер даної проблеми означає, що Україна разом з іншими країнами світу перебуває під впливом її наслідків і задіяна у її вирішенні. Особливо питання захисту навколишнього середовища набуло актуальності для нашої держави з установами зовнішньополітичного курсу на зближення з Європейським Союзом, що означає прийняття ключових стандартів екологічної політики в рамках стратегії сталого розвитку. Справа в тому, що ще у Маастрихтській угоді від 7 лютого 1992 р., яка була укладена країнами – провідними учасниками ЄС, зазначено, що головним завданням реалізації спільної стратегії розвитку є гармонізація політики в усіх сферах суспільного життя, у тому числі щодо захисту навколишнього середовища [1, с. 12]. Якщо Україна планує подальшу інтеграцію в європейський економічний та політичний простір, перед нею стоїть важливе завдання з активізації політики у сфері збереження довкілля. Очевидно, що виконання цього

завдання можливе лише за умови достатнього фінансування екологічних проектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні тема екологічних інвестицій є актуальною і висвітлена в наукових працях таких науковців, як: А. Цибуляк [2], Н. Каменева [3], Я. Белінська, О. Чаплигін [4], К. Федченко [5] та ін. Значно менше приділено уваги саме проблемам фінансування екологічних проектів. Зокрема, це питання досліджували О. Тулай [6], Т. Біляк [7], У. Костюк [8], А. Терехух, Г. Ільницька-Гикавчук, О. Макар [9]. Аналіз робіт цих учених показав, що вони мають різні підходи до розкриття проблеми фінансування екологічних інвестицій. Частина з них здійснила огляд капітальних інвестицій у сфері захисту довкілля, визначила напрями державної політики щодо фінансової підтримки таких проектів. Водночас інші науковці зосередили свою увагу на окремих джерелах фінансування екопроектів, таких як іноземні інвестиції, кошти міжнародних фінансово-кредитних установ, кошти державного бюджету тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Поняття «екологічні інвестиції» є добре висвітленим у вітчизняній науковій літературі. Водночас бракує праць, які б містили комплексне дослідження фінансового забезпечення екологічних проектів, що дало б змогу систематизувати його джерела і поглибити розуміння сучасного стану розвитку екологічних інвестицій в Україні. Виконання останнього завдання також потребуватиме актуалізації аналізу динаміки та структури екологічних інвестицій.

Мета статті полягає у поглибленні теоретико-практичних аспектів фінансового забезпечення екологічних інвестицій в Україні. Досягнення поставленої мети

вимагатиме аналізу статистичних даних, які характеризують основні тенденції за цим напрямом інвестування, структуризації джерел фінансування екологічних проектів та їх характеристики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз теоретичних основ екологічних інвестицій дав змогу зробити висновок, що найбільш повно зміст даного поняття розкрила О. Вишницька, визначивши їх як «усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються у господарську діяльність і спрямовані на зменшення негативної антропогенної дії на навколишнє середовище, зниження екодеструктивного впливу процесів виробництва, споживання та утилізації товарів та послуг; збереження, раціональне використання природних ресурсів та покращення природно-ресурсного потенціалу територій; забезпечення екологічної безпеки країни, внаслідок яких досягаються екологічний, соціальний та економічний результати» [10, с. 52]. Це визначення дає змогу зрозуміти, що такий вид інвестицій, насамперед, спрямований на подолання негативних наслідків впливу людини на довкілля і розрахований не лише на покращення стану навколишнього середовища, а й поліпшення рівня соціально-економічного життя країни. Своєю чергою, ми б додали, що результатом екологічних інвестицій має

бути сталий розвиток суспільства та його природного оточення.

Якщо в усьому світі екологічні інвестиції є важливим складником політики економічного розвитку країни, то в Україні, на жаль, їх обсяги є недостатніми. У табл. 1 подано інформацію стосовно обсягів капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища за останні десять років.

Аналізуючи дану інформацію, можна побачити, що динаміка капітальних інвестицій, спрямованих на охорону довкілля, не має постійного тренду. Однак у 2017 р. цей показник скоротився на 17,66% порівняно з 2016 р. Оцінку зміни обсягів капітальних інвестицій у сфері захисту довкілля з урахуванням впливу на них річного темпу інфляції подано в табл. 2.

Як бачимо, тренд зміни номінального та реального обсягів капітальних економічних інвестицій співпадає, проте для реального показника динаміка є більш виразною. Так, у 2011 р. після подолання наслідків світової фінансової кризи обсяги капітальних інвестицій у фактичних цінах зросли на 133,6%, а в реальних – на 143,7%. Значне зростання спостерігалось й у 2016 р. – відповідно на 74,5% та 122,4%. Однак у 2017 р., як уже було зазначено, обсяги капітальних інвестицій почали скорочуватися, причому їх реальних розмір зменшився на 18,6%.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів у 2008–2017 рр., млн. грн.

Рік	Усього	У тому числі на				
		охорону атмосферного повітря і попередження змін клімату	очищення зворотних вод	поводження з відходами	захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод	інші заходи
2008	3731,4	1476,34	927,353	422,919	787,304	117,482
2009	3040,73	1273,79	882,525	400,017	401,426	82,9754
2010	2761,47	1139,95	734,663	475,584	319,922	91,3557
2011	6451,03	2535,63	721,326	1183,88	639,123	1371,07
2012	6589,34	2462,68	846,955	730,544	540,517	2008,64
2013	6038,78	2411,94	834,115	713,856	324,98	1753,9
2014	7959,85	1915,13	1122,15	783,965	359,926	3778,68
2015	7675,6	1422,95	848,881	737,499	388,259	4278,01
2016	13390,5	2502,81	1160,03	2208,68	419,989	7098,98
2017	11025,5	2608,03	1276,53	2470,97	1284,5	3385,51

Джерело: складено на основі [11]

Динаміка номінального та реального обсягів екологічних інвестицій в Україні у 2008–2017 рр.

Рік	Номінальний обсяг екологічних інвестицій, млн. грн.	Темп приросту номінального обсягу екологічних інвестицій, %	Індекс споживчих цін, %	Реальний обсяг екологічних інвестицій, млн. грн.	Темп приросту реального обсягу екологічних інвестицій, %
2008	3731,4	21,1	122,3	3051,0	15,5
2009	3040,7	-18,5	112,3	2707,7	-11,3
2010	2761,5	-9,2	109,1	2531,1	-6,5
2011	6451,0	133,6	104,6	6167,3	143,7
2012	6589,3	2,1	99,8	6602,5	7,1
2013	6038,8	-8,4	100,5	6008,7	-9,0
2014	7959,9	31,8	124,9	6373,0	6,1
2015	7675,6	-3,6	143,3	5356,3	-16,0
2016	13390,5	74,5	112,4	11913,2	122,4
2017	11025,5	-17,7	113,7	9697,0	-18,6

Джерело: розраховано автором за даними [11]

Показники розвитку екологічних інвестицій в Україні у 2008–2009 рр.

Рік	Номінальний обсяг екологічних інвестицій, млн. грн.	Обсяг капітальних інвестицій, млн. грн.	ВВП, млн. грн.	Частка екологічних інвестицій у структурі капітальних інвестицій, %	Частка екологічних інвестицій у структурі ВВП, %
2008	3731,4	272074,1	990819	1,4	0,4
2009	3040,7	192878,0	947042	1,6	0,3
2010	2761,5	189060,6	1079346	1,5	0,3
2011	6451,0	259932,3	1299991	2,5	0,5
2012	6589,3	263727,7	1404669	2,5	0,5
2013	6038,8	247891,6	1465198	2,4	0,4
2014	7959,9	204061,7	1586915	3,9	0,5
2015	7675,6	251154,3	1988544	3,1	0,4
2016	13390,5	326163,7	2385367	4,1	0,6
2017	11025,5	412812,7	2982920	2,7	0,4

Джерело: розраховано автором за даними [11]

У табл. 3 додатково подано розраховані показники розвитку капітальних інвестицій у сфері захисту довкілля, щоб засвідчити, наскільки складною є ситуація з фінансуванням даного сегменту проектів.

Очевидно, що питома вага екологічних інвестицій у складі капітальних інвестицій в Україні в 2017 р. знизилася до 2,7% порівняно з 4,1% у 2016 р. Також частка даних капіталовкладень зменшилася порівняно з показником ВВП і становила 0,4% у 2017 р. (аналогічно 2008, 2013 та 2015 рр.). Причому це відбулось як на тлі зростання двох зазначених макропоказників, так і завдяки скороченню обсягів екологічних інвестицій у минулому році.

Нестабільна динаміка, невеликі обсяги та негативна тенденція 2017 р., які продемонстрували екологічні інвестиції в Україні, пов'язані передусім із відсутністю достатнього обсягу та постійного характеру фінансування таких проектів. Щоб з'ясувати природу даної проблеми, необхідно визначити джерела фінансового забезпечення екологічних інвестицій в Україні.

Слід відзначити, що на разі це питання не знайшло достатнього висвітлення у вітчизняній науковій літературі. Запропоновані підходи носять епізодичний характер і є безсистемними. Наприклад, А. Гетьман виокремлює лише два джерела фінансування екологічних інвестицій: бюджетне (кошти державного, рес-

публіканського та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища) і позабюджетне (добровільні внески, кредити та позики фінансових установ, гранти міжнародних організацій тощо) [12, с. 140]. Натомість походження коштів для даних цілей більш варіативне.

Ми пропонуємо в основу структуризації джерел фінансування екологічних інвестицій покласти ознаку суб'єкта, який постачає відповідні грошові ресурси. Це дасть змогу в подальшому виокремити конкретні методи та інструменти, що можуть бути використані для залучення коштів у реалізацію різноманітних екологічних заходів та проектів (рис. 1).

Державне фінансування інвестиційних екопроектів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, бюджетних та позабюджетних фондів охорони навколишнього природного середовища у вигляді субвенцій, податкових пільг, грантів. За даними Державної казначейської служби України, у 2017 р. Міністерство екології та природних ресурсів у складі державного бюджету отримало фінансування на загальну суму 5 818,6175 млн. грн., що становило лише 0,69% від загальних витрат. Окремо слід урахувати кошти, що були виділені на функціонування Фонду енергоефективності в сумі 400 млн. грн. [13].

Муніципальне фінансування здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів та спеціалізованих місцевих фондів. Наприклад, у межах спеціального фонду бюджету м. Києва в 2017 р. було здійснено 82,1694 млн. грн. видатків на охорону та раціональне використання природних ресурсів, що становило лише 0,44% від суми спеціального фонду [14].

Фінансове забезпечення екологічних інвестицій підприємствами, як правило, здійснюється в Україні через необхідність дотримання екологічних та санітарно-гігієнічних норм. Такі інвестиції рідко носять добровільний характер і реалізуються за рахунок власних коштів підприємства, державних асигнувань у рамках програм грантової підтримки чи пільгового кредитування.

Рис. 1. Джерела фінансування екологічних інвестицій

Джерело: складено автором

Участь фінансово-кредитних установ у фінансуванні екологічних проектів відбувається через кредитування, як правило, у рамках державно-приватного партнерства з комерційними банками. Це зумовлено тим, що «екологічні кредити» як самостійний продукт не цікавлять вітчизняні банківські установи через їх низьку економічну привабливість. Кредитування таких проектів відбувається в рамках державних програм за участі бюджетних коштів. Прикладом може слугувати програма Кабінету Міністрів України «Теплі кредити», за яким частину тіла кредиту й відсотків компенсує держава. За даною програмою обсяг наданих населенню кредитів для придбання енергоефективних матеріалів і обладнання в 2015 р. становив 1 570 млн. грн., у 2016 р. – 900 млн. грн., у 2017 р. – 400 млн. грн. [15]. Видачею таких позик займаються «Ощадбанк», «Укр-газбанк», «Укресімбанк» та «ПриватБанк».

Незначною є участь громадян у реалізації інвестицій із захисту довкілля. У переважній більшості ці заходи стосуються переходу на альтернативні джерела енергії (вітрогенератори та сонячні батареї) у комбінації з капітальним ремонтом оселі в контексті енергозбереження. Сьогодні поступово активізується діяльність домогосподарств

із сортування побутового сміття, а також участь громадян у діяльності з порятунку безпритульних тварин. Усі ці заходи фінансуються за рахунок заощаджень населення, волонтерських внесків, рідше – за рахунок пільгових кредитів у рамках відповідних державних проектів.

Насамкінець слід згадати про участь міжнародних фінансово-кредитних установ у фінансуванні екологічних інвестицій, оскільки частка їхніх коштів нині є однією з найбільших. Для цього використовуються такі інструменти, як програми фінансової допомоги, гранти та пільгові цільові кредити.

Традиційними донорами для інвестицій в екологічні проекти для України є:

1. Європейський банк реконструкції та розвитку, який у різні роки здійснював фінансування екологічних інвестицій в Україні за такими основними програмами:

– USELF – кредитна лінія в обсязі до 140 млн. євро, відкрита для сприяння реалізації проектів із використання відновлюваних джерел енергії в Україні;

– UKEEP – кредитна лінія, створена ЄБРР у 2007 р. для надання цільового фінансування для проектів з енергозбереження та відновлюваної енергетики українським приватним підприємствам через партнерські фінансові установи, а саме місцеві комерційні банки («Укресімбанк», «Банк Форум», «Кредитпромбанк», «ОТП», «Мегабанк та «Райффайзен Банк Аваль»);

– FINTECC – грантове фінансування проектів з упровадження технологій у сфері пом'якшення кліматичних змін (програма заснована в 2016 р., розрахована на три роки, підтримується грантовим фінансуванням у розмірі 7 млн. дол. США з Глобального екологічного фонду і 4 млн. євро – з інвестиційного фонду «Сусідство Європейського Союзу», ЄБРР у рамках цієї програми планує надати кредитування до 40 млн. євро).

2. Північна екологічна фінансова корпорація (NEFCO), яка нині бере участь у фінансуванні проектів в Україні в рамках таких програм:

– «Чисте виробництво» – надання кредитів приватному сектору від 50 до 350 тис. євро;

– «Екоєфективність» – розрахована на муніципальний сектор і проекти, які пов'я-

зані із центральним опаленням або очищенням стічних вод на промислових підприємствах, передбачає надання кредитів від 100 до 400 тис. євро на строк від чотирьох до восьми років.

3. Глобальний екологічний фонд – надає гранти країнам, що розвиваються, та з перехідною економікою для проектів, пов'язаних із: біорізноманіттям, зміною клімату, міжнародними водами, деградацією земель, озонним шаром, стійкими органічними забруднювачами. Свою діяльність ГЕФ здійснює через так звані виконавчі агенції: Програма розвитку ООН, Програма ООН із навколишнього середовища, Світовий банк, Африканський банк розвитку, Азіатський банк розвитку (ADB), ЄБРР, Організація харчування та сільського господарства ООН, Міжамериканський банк розвитку, Міжнародний фонд розвитку сільського господарства, Організація розвитку промисловості ООН.

Певною мірою участь у реалізації екологічних проектів в Україні за посередництва Міністерства екології та природних ресурсів беруть такі міжнародні організації, як ООН, ЮНЕСКО, Світовий банк, Європейський інвестиційний банк, Європейська екологічна агенція та ін. [16]. Особливо їх діяльність активізувалася разом зі зближенням України та ЄС у рамках програми Східного партнерства.

Водночас набувають популярності гранти та екологічні програми, що їх пропонують інші міжнародні організації та установи регіонального рівня. Зокрема, сьогодні вітчизняні суб'єкти господарювання мають доступ до фінансових інструментів, які пропонують: Національний фонд охорони навколишнього середовища і водного господарства (Польща); Воеводський фонд охорони навколишнього середовища і водного господарства в Любліні (Польща); Центр світового моніторингу збереження біорізноманіття (Великобританія); Програма з охорони навколишнього середовища (Великобританія); Європейський науковий фонд (Франція); Фонд глобальних можливостей (Великобританія); Міжнародне товариство охорони фауни і флори (Великобританія). Переважно ці організації займаються не

стільки безпосереднім фінансуванням екологічних проєктів, скільки проведенням наукових досліджень у сфері збереження клімату, біологічного різноманіття, захисту довкілля від шкідливого впливу життєдіяльності людини тощо.

Також в Україні поступово популярності набувають такі методи підтримки екологічних інвестицій, як безповоротне фінансування з коштів благодійних фондів та громадських організацій, зокрема залучених за рахунок організації збору коштів на краудфандінгових платформах.

Прикладом такого фінансування слід назвати конкурс із відкритим доступом «Будуймо ЕКО Україну разом», що був ініційований та проведений за підтримки Міжнародного благодійного фонду «Українська біржа благодійності». Також варто згадати Всеукраїнський екологічний конкурс ECONATION, одним із донорів якого виступив Міжнародний благодійний фонд Костянтина Кондакова й який був націлений змінити екологічну ситуацію на планеті, сприяти розвитку наукового потенціалу молодих учених у галузі природоохоронної та екологічної діяльності [17].

Нині найбільш активне фінансування в рамках цього джерела здійснюється за рахунок іноземних благодійних фондів, як от: Фонд Олександра фон Гумбольдта, Фонд Форда та IUCN, Програма академічних обмінів імені Фулбрайта в Україні, Фонд Чарльза Стюарта Мотта, Фонд Лікі.

Висновки. В останні десятиліття в Україні, як і у світі, активізувалася проблема із погіршенням стану навколишнього природного середовища внаслідок антропогенного впливу. Ми спостерігаємо невинне виснаження ґрунтів, забруднення атмосфери та водних ресурсів, деградацію лісів, зменшення біологічного різноманіття. Гострий характер усіх цих проблем сьогодні вимагає нарощування обсягів екологічних інвестицій.

Водночас в Україні цей напрям капіталовкладень не є пріоритетним. Дослідження показало, що в 2017 р. обсяг капітальних інвестицій, спрямованих на захист навколишнього природного середовища, значною мірою скоротився, притому що загаль-

ний обсяг капітальних інвестицій в Україні та ВВП зріс. Це свідчить про низьку зацікавленість суб'єктів господарювання у реалізації інвестицій за цим напрямом через їх невисоку віддачу і тривалий період отримання позитивного ефекту від проєкту. Немалу роль тут грає також низький рівень екологічної відповідальності в суспільстві та споживацьке ставлення українців до природних ресурсів.

Аналіз джерел фінансування екологічних інвестицій дав змогу згрупувати їх за суб'єктами, які задіяні в наданні коштів для їх реалізації. В Україні традиційно склалося, що найбільшу роль у фінансовому забезпеченні таких інвестицій відіграє держава. Очевидно, що така ситуація є вкрай негативною, оскільки реалізація стратегії екологічного розвитку країни залежить від державного бюджету та позабюджетних державних та відомчих фондів, які є джерелами ненадійними через постійний дефіцитний характер, низький пріоритет таких витрат та їх формування за залишковим принципом.

Також Україна є значною мірою залежною від коштів, що їх надають міжнародні та регіональні організації в рамках реалізації програм із кредитування та грантової підтримки. Перевагами цих ресурсів є їхня невисока вартість та цільовий характер використання коштів, однак доступ до них обмежений для багатьох економічних суб'єктів через високі критерії відбору проєктів.

У рамках реалізації стратегії переходу до альтернативних джерел енергії активніше почали працювати вітчизняні банки, які задіяні в програмах пільгового кредитування проєктів енергоефективності. Однак той факт, що програми реалізуються спільно з державою, спричиняє ситуацію, коли цей банківський продукт є недоступним через брак бюджетних коштів.

Через те, що в Україні спостерігається нестача інвестицій із традиційних джерел фінансування, поступово починають з'являтися нові інструменти підтримки екопроєктів, як от конкурсне та грантове фінансування за рахунок коштів некомерційних організацій, краудфандінг, зелені облігації тощо. У подальшому вони можуть стати

об'єктом нових досліджень за цим напрямом і розкрити інші перспективи для реалізації екологічних інвестицій в Україні.

За результатами нашого дослідження ми пропонуємо для активізації фінансування заходів із захисту довкілля, крім активного використання альтернативних методів фінансування екопроектів, про які згадувалося вище, створити в Україні на постійній основі Фонд зелених інвестицій, який був би недоторканою статтею в державному бюджеті, співпрацював би з місцевими громадами, громадськими організаціями та займався фінансуванням проектів на конкурсній основі. Наповнення даного фонду можна було б здійснювати завдяки так званому «зеленому податку», сплату якого було б покладено на екологічно шкідливі виробництва. Водночас для тих підприємств, які відстоюють ідеї захисту довкілля і роблять реальні кроки зі зменшення шкідливого впливу на екологію, навпаки, слід увести «зелену податкову пільгу». Це стимулювало б вітчизняні підприємства до ініціативної реалізації екологічних інвестицій.

Література:

1. Treaty on European Union. Published by Office for Official Publications of the European Communities, 1992. 253 p.
2. Цибуляк А.Г. Використання іноземних інвестицій в реалізації екологічних проектів. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 17. С. 17–20.
3. Каменева Н.В. Дискретна модель оптимізації стратегії екологічного інвестування на промислових підприємствах. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 1. С. 348–360.
4. Белінська Я.В., Чаплигін О.В. Оцінка економічної ефективності інвестицій в енергоефективні проекти. Економічний часопис – XXI. 2013. № 11–12. С. 103–106.
5. Федченко К.А. Теоретичні аспекти розвитку «зелених інвестицій» як інструменту фінансування екологоорієнтованих заходів. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 12. С. 10–13.
6. Тулай О.І. Державна фінансова підтримка охорони навколишнього природного середовища як необхідна умова сталого людського розвитку. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 1. С. 200–208.
7. Біляк Т.О. Проблеми фінансового забезпечення екологічної безпеки в Україні. Формування ринкових відносин в Україні; редкол.: І.Г. Манцуров (гол. наук. ред.) та ін. 2016. № 5. С. 76–79.
8. Костюк У.З. Фінансування природоохоронної діяльності в Україні: сучасний стан та шляхи покращення. Інноваційна економіка. 2015. № 1. С. 181–186.
9. Фінансування природоохоронних заходів в Україні / А.А. Теребух, Г.Я. Ільницька-Гикавчук, О.П. Макар.

- Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 5(1). С. 108–111.
10. Вишницька О.І. Екологічні інвестиції: сутність, класифікація, принципи та напрями реалізації. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2013. № 2. С. 51–58.
  11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
  12. Екологічне право: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А.П. Гетьмана. Х.: Право, 2013. 432 с.
  13. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2017 рік / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=400657>.
  14. Довідка про виконання бюджету Києва станом на 01.01.2018 за оперативними даними / Офіційний сайт Київської міської державної адміністрації. URL: <https://old.kyivcity.gov.ua/news/58193.html>.
  15. Теплі кредити 2018. «ПриватБанк», «Укргазбанк» та «Ощадбанк»: порівняння банків, онлайн-калькулятор («Тепла оселя», «Ощадний дім», «Теплий кредит»). URL: <https://finsee.com/тепла-оселя-ощадний-дім/>.
  16. Співробітництво з міжнародними організаціями / Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України. URL: <https://menr.gov.ua/content/spivrobitnictvo-z-mizhnarodnimi-organizacijami.html>.
  17. Доскіч В. Екопроекти в Україні: міжнародна допомога. URL: <https://ecology.unian.ua/1286870-eko-proekti-v-ukrajini-mijnarodna-dopomoga.html>.

Петренко І.П. Екологіческие инвестиции и источники их финансирования в Украине

Аннотация. В статье исследованы теоретико-практические аспекты финансового обеспечения инвестиций в защиту окружающей среды. Проанализирована динамика показателей, характеризующих состояние развития данного вида инвестиций в Украине. Углублена классификация источников финансирования экологических проектов и представлена их характеристика.

Ключевые слова: экологические инвестиции, экологический проект, государственный бюджет, грант, кредит, международное финансово-кредитное учреждение, благотворительный фонд.

Petrenko I.P. Ecological investments and sources of their financing in Ukraine

Summary. In the article theoretical and practical aspects of financial provision of investments in environmental protection are investigated. The dynamics of indicators showing the development of this type of investments in Ukraine is analyzed. The classification of sources of environmental projects financing is deepened and their characteristics are given.

Keywords: ecological investments, ecological project, state budget, grant, loan, international financial and credit institution, charitable foundation.